

**FETS OCORREGUTS EL DIA 7 DE SETEMBRE AL PROGRAMA EL
MATI DE CATALUNYA RADIO DE MANEL FUENTES**

Per

Vicenç Navarro

Catedràtic de Polítiques Públiques. Universitat Pompeu Fabra

El biaix neoliberal del Programa

Aquest programa de Catalunya Ràdio, la ràdio pública de la Generalitat de Catalunya, es caracteritza per un biaix proper al nacionalisme conservador i liberal (en realitat neoliberal) que domina gran part del món intel·lectual dels mitjans públics de la Generalitat (amb notables excepcions). Aquest biaix apareix en la selecció dels tertulians (la majoria, amb excepcions, pertanyents a aquelles sensibilitats), en els temes tractats, i en la manera com el moderador del programa, el Sr. Manel Fuentes, dirigeix la tertúlia. El Sr. Fuentes té les seves pròpies creences i opinions que faciliten l'expansió d'uns arguments versus altres. Naturalment que és lògic i d'esperar que un moderador tingui i exposi els seus punts de vista, però és poc comú que aquests apareguin amb la contundència amb què es mostren en aquest programa.

Un exemple d'això és la discussió sobre les enormes retallades de despesa pública social a Catalunya que s'estan realitzant per part

del nou govern de la Generalitat malgrat les promeses electorals que va fer la coalició governant CiU de que no hi hauria aquestes retallades en cas de ser escollida. Aquests retallades s'han fet argumentant la necessitat de reduir el dèficit públic de la Generalitat. En realitat, el govern català ha basat la seva estratègia de reducció del dèficit únicament i exclusivament en la reducció de la despesa pública (incloent la social), contrastant amb altres governs que van intentar aconseguir la reducció del dèficit públic a base, no només de reduir la despesa pública, sinó també augmentant els impostos. Fins i tot el govern conservador-liberal, presidit per David Cameron, a la Gran Bretanya, que ha fet també grans retallades en la despesa pública social (malgrat, també, que havia promès no fer-les durant la seva campanya electoral), ha tractat de dur a terme altres mesures a més de les retallades, com l'increment dels impostos (incloent de les rendes superiors) per cobrir el dèficit social (un 20% del dèficit). No així el govern de la Generalitat (veure el meu article "Alternatives a les Retallades". *Ara*. 15.07.11).

En la majoria de tertúlies sobre la reducció del dèficit de la Generalitat en aquest programa de Catalunya Ràdio (des que CiU va governar fins a l'arribada de l'estiu), tota la discussió s'ha centrat en aquestes retallades, presentant-les com inevitables i necessàries per reduir el dèficit públic. Mai en aquestes tertúlies ha aparegut el punt de vista que hi ha una altra manera de reduir el dèficit, augmentant

els impostos, no del ciutadà normal i corrent al qual se li paga en nòmina (i que ja paga el que els seus homòlegs a l'Eurozona paguen), sinó de les grans fortunes i de les grans empreses (que facturen més de 140 milions d'euros a l'any) i de la banca que, si paguessin com fan els seus homòlegs en el promig de la UE-15, significarien uns ingressos -segons el Sindicat de Tècnics del Ministeri d'Hisenda de l'Agència Tributària del govern espanyol- de 44.000 milions d'euros, una quantitat molt més gran que la que s'intenta estalviar amb les retallades sanitàries i/o amb la congelació de les pensions. Indignat pel biaix neoliberal tan marcat, vaig escriure una carta de protesta al programa a principis de juliol, carta que adjunto, que no va ser contestada.

[Carta a El Matí de Catalunya Ràdio](#)

Fa uns dies vaig rebre una trucada i una carta en la que el director d'aquest programa em va indicar que, a proposta de molts oients, em convidava a participar en la tertúlia de temes econòmics. A la carta no es citava la meva anterior protesta.

La meva resposta a aquesta invitació va ser que el problema del biaix del programa no es resolía convidant-me a mi, ja que el problema era molt més gran: era el gran biaix conservador neoliberal de la gran majoria dels tertulians en la gran majoria de tertúlies on la

esquerra en general (amb notables excepcions) ni està ni se l'espera. El fet que de tant en tant apareguin algunes veus d'esquerra no resol el problema. Corregir tal biaix requereix canvis més profunds que convidar-me a mi. I així l'hi vaig indicar al director del programa, accentuant que haurien equilibrar les tertúlies i tertulians per donar una major intervenció a les esquerres. En un programa en què, per exemple, tots els tertulians fossin homes, la correcció no es resol convidant només a una dona. S'han de equilibrar i assolir meitat i meitat. Doncs el mateix pel que fa a diversitat ideològica. En realitat, les enquestes mostren que la majoria de la població catalana està a l'esquerra i centre esquerra, cosa que no passa en l'espectre dels tertulians. Hi ha algú que dubti que si a la ciutadania se li preguntés: què preferiria vostè més, que es reduïssin els fons per a la sanitat pública i les pensions o que augmentessin els impostos de les rendes superiors, de les grans empreses i de la banca sense afectar els impostos de la majoria de la població, la resposta seria a favor de l'últim? Si a la vegada se'ls informés de que aquests grups s'han beneficiat enormement de la baixada d'impostos que van fer els governs Aznar i Zapatero, amb el suport de CiU, la resposta seria aclaparadora (veure el meu article "La necesaria reforma fiscal. Alternativas a los recortes innecesarios y contraproducentes" *Sistema Digital*. 09.09.11). Però tot això no apareix en aquest i molts altres programes de Catalunya Ràdio.

Els successos del matí del 7 setembre

El dia 6 de setembre els sindicats i moviments socials catalans van tenir l'amabilitat de convidar-me a llegir el manifest final de la concentració en protesta per la reforma, i en petició d'un referèndum.

[Manifest contra la reforma de la Constitució](#)

Mitja hora després d'acabar la manifestació vaig rebre una trucada del programa *El matí de Catalunya Ràdio*, convidant-me per a una entrevista al matí següent a les vuit i quart (abans de la tertúlia), trucant-me al meu telèfon mòbil. Els vaig dir amb tota franquesa que no era favorable a acceptar la seva invitació, ja que -coneixent la seva pràctica radiofònica- la meva intervenció seria seguida pels tertulians -la gran majoria de sensibilitat conservadora i neoliberal- que atacarien els meus arguments. Van insistir que això no seria així, doncs havien canviat la composició dels tertulians.

Com que l'esquerra té tan poc espai, vaig decidir acceptar, amb cert recel, tement que seria una emboscada i que passaria el que va passar. L'entrevista va començar amb el Sr. Manuel Fuentes fent preguntes que vaig interpretar estaven orientades a desacreditar la marxa del dia anterior promoguda pels sindicats i moviments socials, ja que les seves preguntes se centraven en la grandària de la

manifestació, la qual cosa vaig considerar irrellevant al tema pactat de discussió que era la reforma de la Constitució. Després d'aclarir que a mi em semblava un número més que respectable, li vaig demanar que per favor em fes un altre tipus de preguntes.

L'entrevista va continuar amb el tema del referèndum (tema amb el qual el Sr. Fuentes sembla simpatitzar). Per aquest motiu se'm va permetre argumentar el perquè donava suport al referèndum, sense interrupcions. La segona part, però, es va centrar en un tema amb el que el Sr. Fuentes simpatitza (com simpatitza també el govern CiU) de la necessitat de reduir el dèficit fins assolir un equilibri pressupostari. En aquesta part és on vaig tenir considerables dificultats en poder presentar la meva resposta. Va continuar interrompent-me constantment, amb un to, al final, de clara hostilitat, insistint que no estava responent a la seva pregunta – si estava o no a favor de reduir el dèficit-, dificultant al seu torn que pogués respondre-li.

Si m'ho hagués permès li hauria indicat: 1) que no estava a favor de l'equilibri pressupostari (doncs l'Estat, com les famílies, ha de poder endeutar-se per millorar el futur); 2) que estava a favor de reduir el dèficit, però no com s'està fent amb retallades de despesa pública social, sinó a base de revertir les retallades en els impostos que els successius governs Aznar i Zapatero (amb el suport de CiU)

han fet, beneficiant primordialment a les rendes superiors (les persones que ingressen 300.000 euros a l'any van veure reduïts els seus impostos un 37% mentre que per a la majoria, aquesta reducció va ser menys d'un 1%); 3) que el major problema per a l'economia espanyola no era ni el dèficit ni el deute públic, sinó la falta de demanda, que les retallades de despesa pública social estava fins i tot empitjorant, i 4) que el centre del canvi havia de ser una reforma fiscal que, com he dit abans, augmentés els impostos de les grans famílies, les grans empreses (que facturem més de 150 milions d'euros al any) i la banca, exigint que paguessin els mateixos nivells efectius que paguen els seus homòlegs a la UE-15 i que segons els inspectors d'Hisenda assoleix el nivell de 44.000 milions l'any, una quantitat molt superior a la que l'Estat (incloent-hi la Generalitat) està intentant estalviar amb aquestes retallades de despesa pública social (que ja és la més baixa de la UE-15), i congelació de pensions (també les més baixes de la UE-15). Aquestes i altres mesures, com l'eliminació del frau fiscal (que es calcula pels mateixos inspectors de l'Agència Tributària, assoleix 60.000 milions d'euros), es podria, no només reduir el dèficit sinó, el que és més important, corregir l'enorme dèficit de despesa dels serveis públics de l'Estat del Benestar (com sanitat, serveis a les persones amb dependència, o educació), creant ocupació i estimulants l'economia.

Finalment, m'hagués agradat acabar indicant que, coneixent la distribució de poder al nostre país, en què els primers -els grans grups econòmics i financers i les rendes altes- tenen molt més poder polític i mediàtic que els segons -les classes populars, que són les que es beneficien més de l'Estat del Benestar-, era escèptic a que la reducció del dèficit públic a Espanya es fes, com es va fer a Suècia, a força d'augmentar els ingressos a l'estat gravant als rics i súper rics. A Espanya, la reducció del dèficit sempre s'ha fet a base d'augmentar el dèficit social d'Espanya. El cas més clar va ser en els anys noranta, quan Espanya també va haver de reduir el seu dèficit públic per ingressar a l'euro. El dèficit social va augmentar considerablement. En realitat, l'euro es va construir a Espanya a costa de l'Estat del Benestar, tal com vaig mostrar en el meu llibre *El subdesarrollo social de España. Causas y consecuencias*.

Per desgràcia, molt poc d'això vaig poder dir. La seva insistència persistent en si estava a favor o en contra de la reducció del dèficit, exigint un "sí" o un "no", i interrompent-me, obstaculitzant que parlés, va aconseguir un seu nivell de tensió creat innecessàriament pel Sr. Fuentes, que al final va decidir interrompre bruscamment l'entrevista amb una cruesa que en els meus cinquanta anys de vida acadèmica i d'exposició mediàtica mai no havia trobat amb tal incomoditat i hostilitat. Ni tan sols a la Fox News, als Estats Units, havia trobat aquest comportament.

S'adjunta l'àudio perquè el lector pugui jutjar per si mateix.

[Entrevista a Vicenç Navarro a *El matí de Catalunya Ràdio*](#)

Com era d'esperar, diversos membres de la tertúlia que va seguir el que no es mereix dir-se entrevista, van intentar rebatre els meus arguments i un dels tertulians, l'etern tertulià de TV3 i Catalunya Ràdio, el senyor Culla va indicar que no entenia perquè la població no acceptava que s'havien de fer retallades com estava passant en totes les parts del món. I un altre tertulià va afegir que pujar els impostos als rics era la porta d'entrada d'apujar els impostos generals a tota la població, tal com havia indicat el portaveu del govern de la Generalitat, el senyor Homs en una sessió anterior en el mateix programa.

El tractament rebut per mi, va contrastar més tard amb l'entrevista feta al Sr. Anglada, ex feixista que va ser militant de la Falange, fundador d'un partit d'ultradreta que ha fet del seu centre programàtic l'expulsió dels immigrants. Tal senyor va poder realitzar les respostes sense més interrupcions, amb una nota en què el Sr. Fuentes va assenyalar que aquests punts de vista com els del Sr. Anglada també han de ser escoltats.

La mobilització popular i el seu impacte

Hi va haver immediatament una enorme protesta espontània, de la qual jo era aliè, que va envair el Facebook de Catalunya Ràdio. Això va forçar a Catalunya Ràdio a treure una nota demanant disculpes als oients (però no a mi) i a que el Sr. Fuentes em truqués indicant que estava molt insatisfet amb l'entrevista, i que em convidava a que el dia següent o quan jo volgués, anés al seu programa per poder realitzar l'entrevista amb major relaxació. A això vaig respondre que la disculpa, si és que així es havia d'interpretar la seva trucada, s'havia de fer públicament, ja que la nota de Catalunya Ràdio indicava la seva disculpa als oients, però no a mi.

El dia següent, va iniciar el seu programa disculpant-se davant dels oients per haver estat un mal moderador, doncs segons ell, un bon periodista ha de saber com controlar-se davant les provocacions, aguantant diguent-li el que li diguin (assumint que jo li havia provocat) i que ell no havia tingut la professionalitat de controlar-se. Acabava que ja s'havia disculpat amb mi i que jo havia acceptat la invitació d'anar de nou al seu programa, cosa que no és cert.

Repeteixo el que li vaig dir a ell llavors, i al seu coordinador:

1) En els meus cinquanta anys de vida acadèmica amb milers d'entrevistes mai, en els diferents països en què he viscut durant el meu exili, cap programa radiofònic m'havia tractat d'aquesta manera. Trobo indignant que això passi en el meu país i amb un mitjà pagat per tots els catalans.

2) La meva resposta -que segons sembla ell havia interpretat com a provocació- "faci altres preguntes més interessants", es va deure al que vaig interpretar era la seva línia de preguntes intentant desacreditar el número d'assistents a la manifestació en la qual jo vaig participar. No era una provocació, sinó un intent de canviar el tema.

3) Les seves disculpes les havia de fer en públic, no en privat.

4) Que la meva acceptació de la invitació estava condicionada, no només a que es respectessin les mínimes normes degudes en una entrevista, sinó també al fet que es corregissin el biaix tan notable de les tertúlies, de manera que les opinions reflecteixin la diversitat ideològica, corregint-se la clara discriminació contra les esquerres, que no es resolen tenint un de cada quatre o cinc convidats de tant en tant. Li vaig indicar que enviaria una llista de contertulians que poguessin canviar aquesta ràtio o sub-representació.

En quan a acceptar la seva invitació, dependria de les condicions indicades que, en cas de realitzar-se (i de la qual cosa sóc

escèptic) milloraria la limitada democràcia que existeix en el seu programa, al discriminar en contra de les esquerres.

Una darrera observació. L'entrevista va ser summament desagradable. Però em va alegrar enormement la gran mobilització de persones amb sensibilitat democràtica que, indignats, es van mobilitzar organitzant una enorme protesta, forçant a l'establishment de Catalunya Ràdio a respondre. Aquesta resposta és dramàticament insuficient. Però és importantíssim que per millorar la enormement limitada democràcia catalana i espanyola, hi hagi una gran mobilització per pressionar canvis substancials en les nostres institucions, incloent les mediàtiques (tan Catalunya Ràdio com TV3), perquè reflecteixin la realitat que ens envolta, que siguin mitjans d'informació i no, com ara , mitjans de persuasió, i que reflecteixin tota la diversitat de punts de vista que existeix a Catalunya dels que avui manquen. Sense aquesta pressió, resultat de la indignació, fruit del compromís amb el benestar de la ciutadania, això no passarà.

Barcelona, 9 de setembre de 2011